

IN MEMORIAM

DARKO DEKOVIĆ

**(Rijeka, 16. studenoga 1947. – Rijeka, 4.
kolovoza 2008.)**

*Se j zamuknulo,
ni sebe ne čujen
ni me već...*

(iz pjesme *Muk* Darka Dekovića
napisane 9. veljače 1972. u samici
riječkoga općinskoga zatvora)

U Rijeci je nakon plodna i predana rada na području hrvatske filologije 4. kolovoza 2008. u 61. godini preminuo Darko Deković – profesor, znanstvenik, književnik.

U rodnoj je Rijeci završio osnovnu i srednju školu te na Pedagoškom fakultetu 1985. diplomirao pod mentorstvom akademika Eduarda Hercigonje diplomskim radom s područja glagoljične kazuistike XVIII. stoljeća, i time stekao zvanje profesora hrvatskoga jezika i književnosti. Bio je učenikom i asistentom akademika Branka Fučića uz kojega je tijekom dugogodišnje suradnje stekao mnoga korisna iskustva. Izravno je sudjelovao u izradi Fučićeva djela *Glagoljski natpisi* te na provjeri svih glagoljičnih

natpisa objavljenih u toj knjizi. Magistrirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu god. 1997. obranivši magistarski rad s temom *Zapisnik misni kaptola riečkoga*. Tema doktorskoga rada *Glagoljica i glagoljaštvo grada Rijeke* prihvaćena mu je 2004. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Tijekom siječnja 2008. godine završio je i predao rukopis rada mentoru akademiku Eduardu Hercigonji. Prema izvještaju Stručnoga povjerenstva za ocjenu disertacije, dr. sc. Matea Žagara, akademika Eduarda Hercigonje i dr. sc. Milana Mihaljevića, riječ je o izvornom znanstvenom radu, prvom opsežnom prikazu glagoljaštva u gradu Rijeci od početaka u srednjem vijeku pa sve do druge polovice XX. st. Nažalost, prerana ga je smrt preduhitrila te nije obranio disertaciju.

Darko Deković radio je u Brodogradilištu 3. maj u Rijeci u dvama razdobljima: 1966. - 1967. i 1969. - 1970., pjevao je u zboru riječke Opere u *Narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca* (1975. - 1992.), bio je direktorom poduzeća *Rijekakina* (1994. - 2002.), a u *Zavodu za povijesne i društvene znanosti HAZU* bio je zaposlen od 1. ožujka 2004. U navedenom je Zavodu istražujući hrvatsko glagoljaštvo s još nekoliko kolega iz *Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* u Rijeci i s *Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Puli* bio suradnikom na znanstvenom projektu *Povijest zapadne Hrvatske (Istra, Kvarnersko primorje, Gorski kotar, Lika)* voditelja akademika Petra Strčića.

Za vrijeme hrvatskoga proljeća 1971. s još trojicom studenata, članovima Matice hrvatske: Slavkom Meštovićem, Slavkom Matijevićem i Ivanom Tešinskim, uhićen je i pritvoren kao predsjednik Kluba sveučilištaraca i član Upravnoga odbora riječke Matice hrvatske, pod optužbom da je zajedno s navedenom trojicom pripremao »kontrarevolucionarni napad na društveno uređenje SFRJ«. Svi su, ujedno, bili prvacima studentskoga pokreta u Rijeci te, osim Tešinskoga, pripadnicima pokreta riječke katoličke mladeži *Synaxis*. K tomu, D. Deković bio je i odgovornim urednikom istoimenoga časopisa *Synaxis*. Sa S. Meštovićem i I. Tešinskim, članovima predsjedništva Saveza studenata Rijeke, D. Deković je, zbog svoje domoljubne djelatnosti i katoličkoga uvjerenja, bio najteže suđeni student iz Rijeke. Uskraćeno mu je bilo napredovanje, a dijelom i studiranje te mu je sudskom odlukom bilo strogo zabranjeno javno nastupiti ili objaviti što u tisku. Kasnije je bio jedan od prvih dragovoljaca Domovinskoga rata u kojem je sudjelovao četiri

godine, te časnik Hrvatske vojske u kojoj je napredovao do čina djelatnoga bojnika.

Uz jednu znanstvenu knjigu te nekoliko stručnih koje je uredio i priredio za tisak u stručnoj je i znanstvenoj periodici objavio 22 znanstvena članka, 24 stručna, 1 stručno-znanstveni i 15 članaka u kojima popularizira znanstveni rad. Izlagao je na 16 znanstvenih, međunarodnih i domaćih skupova te održao oko 20 stručnih predavanja na temu glagoljice i glagoljštva, posebice onoga u Rijeci. Valja istaknuti priopćenje o glagoljicom pisanim kazuističkim tekstovima iz XII. st. na *Međunarodnom slavističkom kongresu* održanome u Vatikanu 1985. povodom 1100. obljetnice smrti sv. Metoda te sudjelovanje na skupovima posvećenima biskupu Šimunu Kožičiću i fra Franji Glaviniću. Bio je predsjednikom riječkoga ogranka Matice hrvatske od 1989. te pročelnikom Razreda za filologiju toga ogranka. Usto, bio je predsjednikom Odbora za kulturu grada Kastva. Bio je glavnim urednikom časopisa *Dometi*, znanstveno-kulturne smotre, glasila Matice hrvatske – Ogranka u Rijeci, od 1997. Dva su zbornika koja je mr. sc. D. Deković uredio, oba s istoimenih međunarodnih znanstvenih skupova. Glavnim je urednikom zbornika *Bernardin Škrivanić i njegovo vrijeme*, izdavača Matice hrvatske – Ogranka Rijeka (1997.), koji je nagrađen Srebrnom plaketom Matice hrvatske za izdavaštvo za godinu 1997., te zbornika »Međunarodni znanstveni skup *Latinitet u Europi s posebnim osvrtom na hrvatski latinitet nekad i danas*« (Rijeka, 2006.), nagrađena Zlatnom poveljom Matice hrvatske 2008. godine. Uz znanstvene i stručne radove treba istaknuti i Dekovićeve literarne radove od kojih su najzapaženiji njegovi čakavski stihovi zbirke *Kamik na kamiku* objavljeni u *Dometima* 1994. godine. Ta je njegova prva zbirka čakavskih stihova napisana još tijekom veljače 1972. godine u samici riječkoga općinskoga zatvora, a potom objavljena pod imenom Ive Malinića u *Riječkoj reviji* 3 (1976.). S ostalim je literarnim i sličnim radovima čitatelja upoznao objavljujući ih u časopisu *Dometi*, kojemu je bio urednikom, te u ostalim, ponajprije riječkim časopisima. Osim literarnih stihova objavio je ulomak romana *Bura* (*Hrvatska književna revija*, Marulić 1984.) te priču za djecu *Kaktus* u *Malom koncilu* 1980. god.

Objavio je više znanstvenih i stručnih radova s područja hrvatskoga glagoljštva u kojima je obrađivao otkrića do tada nepoznatih glagoljičnih spomenika pronađenih na području grada Rijeke i krajeva koji joj graviti-

raju (Kastva, Grobnika, Škrljeva, Bakra). Od prvoga je znanstvenoga rada »Još glagoljskih natpisa u Puli i Kastvu«, objavljenom u časopisu *Slovo* 35 (1985.) pokazao zanimanje za istraživanje glagoljičnoga pisma te je nalazima pristupao s jezično-paleografske i povijesne strane smještajući nalaz u povijesno-društveni kontekst vremena u kojem je nastao. Takvim je svojim pristupom bitno pridonio razumijevanju glagoljaštva i hrvatske filologije uopće.

Rad je uglavnom posvetio glagoljskim nalazima u rukopisu i natpisima u kamenu, od kojih valja izdvojiti: »Novopronađeni glagoljski rukopis u franjevačkom samostanu na Trsatu« (*Croatica Christiana Periodica* 17, 1986.) u kojem je riječ o knjižici pod nazivom *Ispravniku za jereji ispovidnici i za pokornik*, prijevodu Polancova *Ispravnika* što ga je Budinić izdao na latinici 1582., a Rafael Levaković tiskao glagoljicom u Rimu 1635.; »List glagoljičnoga časoslova iz knjižnice riječke nadbiskupije« (*Dometi* 1-6, 1999.) – u kojem analizirajući dijelove dviju stranica glagoljičnoga časoslova, utvrđuje da je jedan od najstarijih do sada pronađenih riječkih glagoljičnih rukopisa bio uporabljen za izradu ovitka korica knjige Stanislava Grodicija *Qvadrupartitae conciones* tiskane 1605.; »Glagoljičnu nabavnicu iz Bakra« (*Dometi* 1-4/2003., 2005.), koja, prema Dekovićeve tumačenju, potječe iz Bakra, sudeći prema mišljenju vlasnika pismohrane, a odnosi se na trgovinski, vjerojatno pomorski promet koji se odvijao kroz taj gradić tijekom 17. i 18. st.; »Hrvatskoglago-ljične prijevode u Diplomatariumu augustinskoga samostana u Rijeci« (*Dometi* 1-4/ 2003., 2005.) u kojem autor izvješćuje o kartularu nastalom u 16. stoljeću, važnom izvoru za istraživanje toga samostana kao i istraživanje riječke povijesti uopće; »Glagoljični godar riječkoga zbornog kaptola iz 1605.« (*Dometi* 1-4/2005., 2007.) u kojem Deković prikazuje i obrađuje novopronađeno rukopisno štivo – nedovršeni godar riječke zborne crkve sv. Marije zapisan u latiničnom rukopisnom protokolu kaptola riječkoga s početka 17. st., a čuva se u knjižnici riječke nadbiskupije; »Dva kasna glagoljična zapisa iz Kukljice« (*Dometi* 7-12/1999., 2000.), tekst koji govori o dvama glagoljičnim štivima u zbirci rukopisa, uglavnom notarskim ispravama – s konca 18. (1797.) i s početka 19. st. (1809.), u vlasništvu Ljube Martinovića Lonićeva, umirovljenoga trgovca iz Kukljice, što ih je napisao don Lovre Peštic iz Lukorana, kukljički biskup (1787. - 1825.); »Svetokrižki odlomak

– Glagoljični natpis iz sv. Križa pored Trsata« (*Drugi Hercigonjin zbornik*, Zagreb, 2005.), »Svetokrižki odlomak« (*Dometi 1-4/2003.*, 2005.), »Još o Svetokrižkome odlomku – Podloga, pismo i vrijeme upisa« (*Dometi 1-4/2004.*, 2006.) – prema tvrdnjama Darka Dekovića taj bi ulomak, promjera od oko pet centimetara, mogao biti najstariji do sada pronađen glagoljski napis na kopnu između Plomina i Senja. Riječ je o pločici na kojoj su očuvana pismena: *ě, a, s, e* koja nisu dostatna za iščitavanje sadržaja kojem su pripadala; »Glagoljični natpis iz Dragozetića na Cresu« (*Dometi 1-4/2003.*, 2005.), rad u kojem je pisac obznanio nalaz do sada u znanosti nepoznata glagoljičnoga natpisa iz sela Dragozetići na otoku Cresu (prvi do sada otkriven glagoljski natpis u tom selu) ili pak »Škrljevski ugreibenac – nalaz glagoljice na Škrljevu« (*Dometi, 1-4/2005.*, 2007.) – u kojem je obznanio nalaz i obradbu novopronađenoga glagoljskog natpisa iz Škrljeva, prvoga dosad poznatoga glagoljskoga natpisa, pronađena na ruševinama romaničke crkvice sv. Ambrozija; te naposljetku »*Blaž* pod križem – novi nalaz glagoljice u gradu Grobniku« (*Dometi, 1-4/2005.*, 2007.) u kojem izvješćuje o nalazu glagoljičnoga natpisa uklesana na kamenoj stijeni podno tvrđave grada Grobnika. Osim navedenih članaka, potvrda je njegova prinosa hrvatskom glagoljaštvu knjiga *Zapisnik misni kaptola riječkoga: istraživanja o riječkome glagoljaškome krugu*, objavljena 2005. godine u izdanju Matice hrvatske – Ogranka Rijeka. Prema autorovoj procjeni riječ je o najvažnijem ovdašnjem sačuvanom glagoljičnom spomeniku, pokazatelju visoke razine riječke glagoljaške kulture, zapisniku o održanim pogrebnim misama i sprovodnim obredima riječkoga kaptola za riječko stanovništvo i za strance. Stoga mu, uz ostalo, dugujemo i zahvalnost što je, kao vrstan poznavatelj kako riječke tako i hrvatske glagoljaške povijesti, pridonio dosadašnjemu proučavanju hrvatskoglagoljske kulture pronalazeći i obrađujući novopronađene nalaske, rukopisne ili spomeničke.

MIRJANA CRNIĆ